

Terrassa, on les dones dirigeixen els diaris

El 9 Nou del Vallès Occidental i el Diari de Terrassa, excepcions a Catalunya

—Arantxa Abaurrea—

Si ja és inusual que una dona dirigeixi un diari, encara ho és més que dues ho facin a la mateixa ciutat. Aquest cas d'inversió còsmica ha tingut lloc a Terrassa. Anna Muñoz i Dolors Altarriba condueixen freqüentment dos diaris en competència al Vallès Occidental: *Diario de Terrassa* i *El 9 Nou*. Anna Muñoz ha d'afanyar-se a mantenir els lectors davant l'aparició del seu veí. Dolors Altarriba ha de treballar de valent per implantar-se en una comarca atípica amb dues capitals, Terrassa i Sabadell, amb certs llegats de rivalitat.

FOTO: FRANCESC RUIZ

situació ja estava plenament normalitzada. Aquesta edició d'*El 9 Nou* és l'única que es fa diària. Les altres dues, la de Vic i la de Granollers, surten dos cops per setmana.

Les xifres canten

Segons les dades del cens del Col·legi de Periodistes de Catalunya del mes de març de 1996, en el tram d'edat comprès entre els 25 i 35 anys, estan en atur un 44,15% de dones i un 24,46% d'homes. Pel que fa al sector 35-45 anys, hi ha un 23,18% de dones i un 11% homes sense feina. D'altra banda, en els 18 diaris que s'editen a Catalunya només hi ha dues directores.

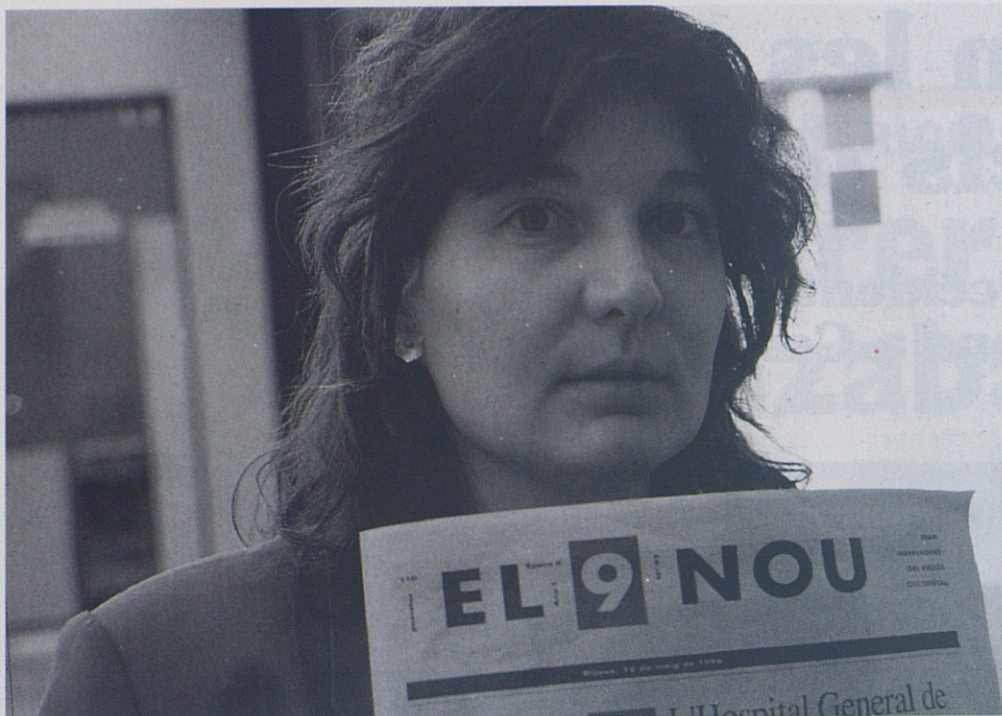
Les xifres canten. Les dues directores del Vallès Occidental, però, no fan cap al·legat feminista davant d'aquesta situació. "Les xifres demostren una discriminació de les dones dins dels mitjans de comunicació", diu l'Anna, "però penso que aquesta línia està canviant. Per

Anna Muñoz va ser la primera a trencar motllos entre les forces vives de Terrassa, ara fa vuit anys: "Al començament, molt al principi de ser directora, quan hi havia reunions d'institucions em tractaven amb una mena de deferència, com fer-me seure a la dreta de qui presidia la reunió, per exemple; coses d'aquest tipus que es fan més pel fet de ser dona, suposo, que no pas pel càrrec. Això sí que ho vaig notar. Però ara, després de tant de temps, la cosa s'ha anat diluint".

Així que, quan Dolors Altarriba va ser nomenada directora de l'edició d'*El 9 Nou* al Vallès Occidental, el febrer d'aquest any, la

—Anna Muñoz i Dolors Altarriba són les úniques dones al capdavant d'algun dels divuit diaris que s'editen al nostre país—

Joc de dames

Els vam proposar que donessin la volta a alguns refranys i dites populars on la dona surt tan mal parada. Algunes expressions són molt més vexatòries que d'altres, però cap no és producte de l'atzar

- Cap home savi i discret diu a la dona un secret.
- "Cap home savi i discret diu a la dona cap retret".
- Si la dona et mana que et tiris del terrat, fes que no sigui enlairat.
- "Si la dona et mana que et tiris del terrat, fes que sigui el més enlairat possible".
- Casa governada per dones, put a pixum.
- "Casa governada per dones, endreçada, neta i organitzada".
- La casa en què governa la muller no sol anar bé.
- "La casa en què governa la muller sol anar molt bé".
- Muller arreglada, el llit fet i pentinada.
- "Home arreglat, el llit fet i pentinat".
- Dones i ases perden les cases.
- "Dones i homes de totes les races aguanten les cases".
- Amb dones, armes i focs no vulguis jocs.
- "Amb armes i focs no vulguis jocs".
- Terrassa mala raça, Sabadell mala pell.
- "Com el Vallès no hi ha res".

exemple, jo vaig ser la segona dona que va entrar al *Diario de Terrassa*. I ara gairebé el 40% de la redacció som dones. Possiblement el fet que tampoc no hi hagi una quantitat de mitjans extraordinària provoca problemes per tots dos cantons. Molts d'aquests mitjans són molt antics, i encara arrosseguen la preponderància dels homes. Però això és una tendència que va canviant".

La Dolors para atenció en la situació dels càrrecs directius: "El dia que a *La Vanguardia* hi hagi una directora potser les coses seran diferents. Suposo que són molts els motius que s'ajunten i que al final, en igualtat de condicions, hi surten perdent les dones".

Els altres fills, els de veritat

Aquella tarda, els bancs i les terrasses de la plaça Vella de Terrassa estaven plens a vessar de nens i mares joves que gaudien del bon temps. Sorprenia que n'hi hagués tants. Per a les dues directores, veure al carrer els seus diaris cada dia és la recompensa més gran després de dedicar-s'hi en cos i ànima. Són com els seus fills.

Però també pensen en els de carn i ossos, i és aquí on es troben en una situació d'inferioritat molt evident. Per a Dolors Altarriba, els empresaris i la societat en general castiguen la dona que vol ser mare, emparant-se en la igualtat reivindicada: "Per naturalesa, només les dones poden tenir criatures, en el sentit que les portem nou mesos al ventre i que en els primers anys depenen de la mare. Però jo crec que la societat hauria d'entendre que això és un bé, no pas un mal. Llavors, per què hem de renunciar-hi?, per què hem de perdre tot el que hem

aconseguit fins al moment de ser mares? El fet de tenir una criatura no hauria de significar perdre el lloc de treball, o passar a un càrrec de menys responsabilitat. Actualment aquest és un sacrifici que fa la dona, i que segurament moltes vegades el fa ben de gust, per les criatures, però no és just. En el moment en què em plantejgi tenir una criatura veuré com va. Veuré quina és l'opció a triar. Però segurament m'hauré de sacrificar, perquè és el que passa".

L'Anna té un nen de tres anys. Ella assegura que va comptar amb el suport de l'empresa, però ha estat gràcies a l'ajuda de la seva família, principalment, que ha pogut assumir-ho tot: "Aquesta responsabilitat la tinc compartida i, gràcies a Déu, això és el m'ha ajudat més: tenir un home que ha assumit el seu paper i una família que també m'ha ajudat molt. Perquè, si no, estic segura que no me n'hauria sortit".

Sense estirar-se dels cabells

L'arribada d'*El 9 Nou* a Terrassa l'any 1995 va ser un esperó per al *Diario de Terrassa*, l'únic diari fins aleshores i fermament implantat a la ciutat i als pobles del seu voltant. L'empresa que imprimeix el diari degà, GRATESA, va adquirir una nova rotativa en color i va remodelar el disseny del periòdic, fent-lo més modern. La seva directora pensa que aquesta competència és molt bona: "La competència sempre és sana i això t'incentiva, provoca, motiva. Però a nivell de vendes no hem notat l'arribada d'*El 9 Nou*. Nosaltres hem continuat el nostre ritme de creixement lent".

En canvi, la directora d'*El 9 Nou* opina que en les vendes del diari de la competència, a Terrassa i Sabadell, sí que es reflectia l'aparició del nou diari: "En l'última OJD de l'any passat, tots dos van baixar el nombre d'exemplars".

El model de llengua

El *Diario de Terrassa* va néixer, com a segona època, l'any 77, hereu de la premsa franquista. Té un únic propietari, Julián Sanz Soria, president i director gerent, i també president de GRATESA, on s'imprimeixen, a més del diari, altres publicacions comercials. Julián Sanz Soria també és soci minoritari de la televisió local de Terrassa (TVT), i anteriorment havia participat en l'emissora de ràdio local.

Durant l'entrevista amb les dues directores, elles també hi podien col·laborar fent-se preguntes mútuament. Dolors Altarriba va escollir-ne una que feia referència a la situació de dependència d'un únic propietari: "El fet que el diari depengui d'un sol editor, ¿t'ha afectat l'objectivitat, o et comporta més pressions?". Anna: "Possiblement, perquè el nivell de confiança entre ell i jo és molt bo. Però jo, en la meua feina, mai, mai en aquests anys he tingut cap tipus de pressió, ni una. A més a més, aquest pacte ja es va establir al començament, és a dir: existeix la confiança, i si en algun moment

—"Al principi, les institucions em feien seure a la dreta de qui presidia la reunió. Però després aquesta mena de coses s'han anat diluint"—

aquesta confiança es trenca —per qualsevol cosa, no pas necessàriament perquè jo ho faci malament, sinó simplement perquè es trenca, perquè la confiança entre les persones no és una cosa eterna—, el que vaig deixar molt clar és que, o bé comptava amb aquesta confiança, o simplement canviàvem els papers i em tocava fer una altra cosa o el que fos i ho deixàvem estar, que no hi havia cap problema”. Anna Muñoz anteriorment havia assenyalat que aquesta situació feia que les decisions es prenguessin de manera ràpida.

El sentit nacional

Prensa d'Osona, SA, editora mare d'*El 9 Nou*, va deixar clar als seus estatuts des del seu inici —l'any 78, quan va néixer l'edició de Vic (Osona i Ripollès)— la defensa del principi d'autodeterminació i l'actitud de col·laboració amb la normalització lingüística. Això fa que les tres edicions del rotatiu —el de Vic (bisetmanal), Granollers (bisetmanal) i Terrassa/Sabadell (diari)— triïn el català com a llengua única. El *Diario de Terrassa* fa servir el català en alguns articles d'opinió, amb un percentatge d'un 70% en castellà i un 30% en català del total de les planes del diari.

La pregunta que va dirigir Anna Muñoz, per part seva, a la Dolors feia esment en aquest punt: “Tu creus que un idioma ho justifica tot, que pel fet que un diari es faci en català té una categoria i perquè es faci en castellà una altra?”. “Això depèn del lector”, va respondre Dolors Altarriba. “Fa més bo el producte? Perquè jo crec en el producte. Llavors, no necessàriament el fa més bo, perquè, és clar, aquí podríem entrar en què si en una altra llengua, o en anglès o francès... No necessàriament, però és una aposta. Li dona una característica especial, simplement per això, pel vehicle, perquè és el canal, però no ho justifica tot, perquè això no vol dir que perquè es faci en castellà s'escriuin més mals articles”.

Rivalitat entre dues capitals

Terrassa comparteix capitalitat de comarca amb Sabadell des que així es va aprovar al Parlament de Catalunya el desembre de 1989. Abans havia estat proclamada capital Sabadell pel seu nombre d'habitants, uns deu mil més que Terrassa, que en té més de 163.000. Arran de les protestes dels ciutadans, es va determinar la cocapitalitat d'aquestes dues ciutats amb molts més trets en comú que no pas diferències.

Aquesta pugna és un símptoma més d'una certa rivalitat que totes dues ciutats han alimentat durant anys des de les institucions polítiques. Així ho creu Dolors Altarriba: “Jo crec que és més una confrontació política, que interessa políticament, i d'algunes entitats concretes de fa anys, però actualment molta gent de Sabadell està venint a viure a Terrassa perquè aquí és més

barat viure. Hi ha gent que treballa en un lloc i viu en un altre, o a l'inrevés; parelles, n'hi ha moltes... La gent es barreja i tant li és anar-se'n a comprar a Sabadell com anar-hi de *marxa*; i al revés, venir aquí a escoltar jazz perquè hi ha una Cova que funciona molt bé, o estudiar aquí al campus de la Universitat Politècnica. És que està a vuit quilòmetres, que tampoc és tant. Jo crec que és una mica fictici allò que 'viuen d'esquena'”.

I és que, de fet, *El 9 Nou* ha apostat per un projecte únic dirigit a tota la comarca. Abans tenien dues edicions diferents, una per a Sabadell i l'altra per a Terrassa, amb sengles redaccions. Des de febrer d'aquest any surt només una edició, encara que han mantingut les dues redaccions. Dolors Altarriba confia plenament en el seu projecte: “Jo crec que potser es pot considerar un invent, entre cometes, perquè els mitjans de comunicació de Terrassa i els de Sabadell sempre s'han mantingut a la seva àrea —amb alguna excepció, com podria ser la ràdio en algun moment—, però que tampoc no s'hi ha jugat fort, i per tant, això nostre es pot considerar 'un invent', però jo crec que sí que pot funcionar, perquè hi ha una sèrie d'informacions... N'hi ha algunes en què costa més, però hi ha una sèrie d'informacions que tant interessin aquí com a quatre o vuit quilòmetres més avall”.

“Ho té difícil, eh?”, comenta l'Anna. Per a ella aquesta decisió del diari de la competència pot convertir-se en un entrebanc difícilment salvable, “perquè el projecte de premsa comarcal al Vallès Occidental, entès com a 'comarca Vallès Occidental'... És una comarca que només existeix en els papers. Aquesta és la meua opinió”. En aquest punt, com és natural, no es van posar d'acord.

Dos mitjans comarcals

El 9 Nou (Vallès Occidental)

Tirada: 4.000, 4.500, 5.000.

Vendes: No hi ha dades. Abans de la fusió de les dues edicions de Terrassa i Sabadell les dades de difusió mitjana eren: Terrassa, 1.931/Sabadell, 2.052.

Volen arribar a 10.000.

Subscriptors: 1.200/1.300.

Suplements: Extra.

Nbre. pàgines: Dl., 48 pàg.; dm.-dv., 36 pàgs.; ds., 64-68 pàgs.

Distribució: Terrassa, Sabadell i els pobles de l'àrea, més Cerdanyola, Rubí, Sant Cugat, Ripoll, Montcada i Reixac i Castellbisbal.

Diario de Terrassa

Venda mitjana: més de 6.000. Els dimarts i dissabtes, 11.500 i els diumenges, 10.000.

Subscriptors: 2.500.

Suplements: Magazin de TV i pàgines especials dedicades a la dona (ds.).

Nbre. pàgines: tres edicions de 40 pàgs., una de 64 i una altra de 56.

Distribució: Terrassa, Matadepera, Vila de Cavalls, Rubí, Sant Cugat, Sant Quirze, Rellinars, Vacarisses, Castellbisbal i Ullastrell.

—El quaranta per cent de la redacció del *Diario de Terrassa* està format per periodistes de sexe femení—

Àngela Masó, primera directora des de la guerra civil

Àngela Masó renova cada dia la il·lusió per la seva professió. La porta tan endins i se l'estima tant que es disgusta molt si un diari no apareix, ni que només sigui un dia: "El diari ha de sortir sempre, és com sortir el sol". És una de les periodistes més veteranes en actiu. Treballa a *La Vanguardia* des que va sortir del *Diario Femenino*, a final de 1970, on havia ocupat el càrrec de directora.

Fa més de vint anys escassejaven les dones periodistes. Per això a tothom li feia gràcia que hi hagués una dona directora. "Tants homes!, jo era com una mascota! Tenim una directora!". A part de fer més o menys maco, com ella diu, en aquell temps es tractava de fer feina i treballar, i d'això l'Àngela Masó en sabia molt.

—Com vas arribar a ser nomenada directora de *Diario Femenino*?

—*Devia ser molt llesta* —contesta irònicament—. *Potser es pensaven que perquè era dona em podien manipular més, eh? La raó era que vaig començar amb els fundadors i vaig anar pujant, i volien un punt de vista de dona. Després hi havia la Carme Alcalde... i hi havia gent molt feminista, i llavors ells es posaven molt nerviosos. Quan jo vaig entrar pensaven que faria un diari més popular, penso que els va agradar com el duia.*

Àngela Masó treu de la memòria María Luz Morales, la periodista que va substituir Gaziol en la direcció de *La Vanguardia* durant la guerra civil, motiu pel qual va ser empresonada després durant més d'un mes. Des d'aleshores fins als casos de Terrassa i els quinze dies de Monserrat Nebot com a directora en funcions del *Diari de Barcelona* l'any 1988, no n'hi ha hagut cap més.

De primeres, Àngela Masó va haver d'imposar el seu criteri davant d'un redactor en plantilla que feia una altra feina de la que li pertocava, i es va empassar l'orgull quan el periodista es va autoacomiar dient "Quan ella va néixer jo ja era periodista". Però per a ella, la seva actitud va ser la correcta, "perquè les dones són rígides, es deixen enredar menys en les coses de la feina que un home".

Una empresa molt manicomial

La història del *Diario Femenino* va ser molt singular. Va ser creat pel publicista Víctor Sagi i anava dirigit a les dones. Va néixer l'octubre de 1968, amb Jaime Arias de director, que va ser substituït per Àngela Masó l'any 1969, fins a final de 1970. Sota la direcció de Ramon Solanes, el seu successor, es va vendre el mitjà a Sebastià Auger, que el volia per transformar-lo en un diari d'informació general, que després es va dir *Mundo Diario*. Fins a l'any 1972 el *Diario Femenino* s'imprimia en rotogravat. Aquesta tècnica era molt lenta i dificultava l'exigència d'actualitat d'un diari que, a més, es venia per tot Espanya.

A Barcelona guardaven el diari en un armari i els que havien d'anar a fora els enviaven en tren o en avió. L'endemà, a la vegada que sortien a la venda a Sevilla o Madrid, aquí a Barcelona el treien de l'armari. Àngela Masó titlla aquella manera de treballar de "manicomial": "Em vaig quedar dues vegades amb un *xasco tremendo* sense tenir-ne la culpa".

"Per exemple", continua explicant, "allò de l'Apolo XIII em va agafar de ple, perquè jo estava a Londres i ja tenia el diari fet, que deia 'Cerca de la luna', i vaig sentir per la

Prensa comarcal de qualitat

Totes dues directores són unes defensores acèrrimes de la premsa local-comarcal. Per a elles, el fet que la notícia estigui tan a prop del periodista fa que aquest la visqui i la treballi amb profunditat. Amb l'efecte de l'*aldea global*, l'absolut gran bum de la informació, la gent rep molta d'aquesta informació a través de mitjans audiovisuals molt més ràpids i puntuals, i llavors el que busca és el que està passant molt a prop. Però "no *todo vale*, no tot és lícit. S'ha de fer amb professionalitat, amb qualitat, perquè al mateix temps és molt exigent, aquesta gent".

"Jo crec", opina la Dolors, "que potser fins i tot som millors a vegades. No vull dir que a Barcelona no n'hi hagi, segur que n'hi ha, de gent molt qualificada que es dedica més a buscar coses, a punxar o a treure, que no pas a rodes de premsa... Aquí passa que la gent treballa aquest periodisme de buscar, de no esperar la roda de premsa, que ens ho diguin, que ens ho expliquin". "Aquí es crea informació", conclou l'Anna.

Aquesta proximitat també té certs inconvenients, com quan al carrer les aturen lectors que discrepen amb alguna informació que han publicat. "El lector d'un diari comarcal és tan exigent com el lector d'un País o una Vanguardia", diu l'Anna. La Dolors la secunda:

"O més, de vegades, perquè s'atreveix més. Aquí no et pots equivocar en la informació perquè estàs perjudicant gent que tens molt a prop". És un compromís més afegit a la tasca diària, que continua fora de les parets de la redacció.

I justament, si s'han de queixar, ho fan de la nombrosa quantitat d'hores que el periodista de comarques ha de dedicar al diari. "La diferència amb diaris de Barcelona moltes vegades no és tant de sou, sinó que els periodistes d'allà tenen les seves hores i els seus dies de festa concrets i aquí, sobretot nosaltres —ho reconec—, cada vegada que *El 9 Nou* ha començat un projecte això vol dir posar-hi el coll fins al final, i vol dir fer uns torns bastant diferents i moltes més hores". L'Anna també ho creu: "Es que és un altre ritme, una altra manera de funcionar".

Bons auguris per als mitjans propers al lector

Els grups comarcals de premsa *Regió 7*, *El 9 Nou* i *El Punt* arriben a vint comarques de Catalunya, i entre tots tres tenen més de 40.000 exemplars com a mitjana. Segons opinen totes dues periodistes, el futur de la premsa comarcal i local no amaga cap interrogant: "Jo penso que el futur de la premsa comarcal, molt localitzada,

ràdio: 'L'Apolo se'n torna enrera'. També, quan van matar Nasser jo no ho vaig poder publicar perquè encara era viu quan vaig fer el diari. Allò era manicomial".

"Has escandalizado al Ministerio"

El *Diario Femenino* durant l'època de Masó, tot i el seu to popular i de vegades proper a la premsa rosa, va tenir alguns ensurts amb la censura. "Em van passar dues coses grosses. Nosaltres no anàvem gaire bé de publicitat, i això que l'amo era publicista; hi havia una plana doble en color amb uns sostenidors i l'eslògan '*Para que lo lleve cuando no quiera llevar nada*' i el van prohibir. Jo coneixia molt els representants del govern de llavors, que em van trucar i em van dir '*Ya estás retirando este anuncio, has escandalizado al Ministerio*'. Eren molt amables i rèiem molt, però vaig haver de treure la publicitat".

L'altre enfrontament amb les autoritats va ser arran d'un article on es qüestionava la mesura preventiva de presó contra els arquitectes en el cas que una casa s'enfonsés. Àngela Masó reconeix que ella no veia gaire el perill: "En l'entrevista que vaig fer jo deia que allò era injust i em van dir que *un juez en España no hacía nada injusto*". Ella explica el seu comportament atrevit com una conseqüència de l'educació rebuda a l'Escola de l'Església del CIC: "Crèiem que es podia fer tot, que ens trèiem de sobre el franquisme, i que era el moment de dir la veritat i d'obrir finestres".

—En tots aquests anys de professió, ¿te'n recordes de casos de discriminació d'altres dones, o de tracte diferent només per ser dones?

—No ho puc dir. Però realment, sí. Als homes no els ha agradat gaire tenir abundància de dones a les redaccions. Ara sí. Jo parlo de llavors. No els ha agradat gaire.

—Segons el cens de març del Col·legi de Periodistes d'aquest any, hi ha aproximadament un 50% més de dones en atur que d'homes, en la franja d'entre 25 i 45 anys. Què en penses, de tot això?

—Penso que biològicament som diferents i que creuen que quan les dones es casin i tinguin criatures tindran

amb informació molt propera als seus ciutadans, és d'allò més falaguer", opina la directora de *Diario de Terrassa*. Dolors Altarriba comenta que la seva empresa fa molts anys que va apostar per la premsa comarcal: "Lentament, però el futur és de la premsa comarcal i local. Aquí tenim la diferència aquesta, però al cap i a la fi és la gent que hi ha més a prop".

Cadascú amb polítiques editorials diferents, els dos diaris de Terrassa competeixen per gaudir de molts anys de vida per endavant. El *Diario de Terrassa* no té cap interès per associar-se a cap grup de premsa ni tampoc per endegar nous projectes. "Nosaltres, a part del diari, tenim darrera una empresa editora, impressora, encara que sigui una altra empresa diferent. Llavors, el que fem és un altre tipus de productes comercials que ajuden a mantenir el diari".

La tasca que *El 9 Nou* vol portar a terme respon a la màxima que diu "lent però segur". Confien en el futur, en els joves que ja han rebut l'educació en català... De moment, han obert el seu accionariat al grup nacional Prensa Ibérica, propietària de diaris com *Diario de Las Palmas*, *Diario de Mallorca*, *Diario de Ibiza*, *La Nueva España* o *El Faro de Vigo*, entre d'altres, i que recentment ha comprat el *Diari de Girona*. Aquest grup ha adquirit un 10% de Premsa d'Osona i un 25% de Premsa del Vallès, editora de l'edició del Vallès Occidental. Entre els últims

▶▶▶▶ més absentisme. Una bestiesa com una casa! I després encara deu haver-hi aquella cosa antiga que els homes valen més que les dones. Però si vols posar una frase meva digues que no m'ho explico.

—Després d'aquell temps que vas estar de directora, ¿no has pensat mai tornar a portar una revista o...?

—Jo suposo que qui no hi ha pensat és el capital.

—Però t'hagués agradat? Va ser una època maca per a tu?

—Molt maca. Passa que després em vaig posar en el rotllo del cine, que és molt absorbent. Hi ha hagut festivals que m'han convidat i no hi he anat, a Canadà no hi vaig voler anar... Llavors hi havia poca gent i els que hi érem treballàvem molt. Però sí que era una experiència maca, molt maca. I una revista ha de ser molt maca, perquè a més no has de treballar tant com en un diari. La veterana periodista es deté a explicar que el dia abans va saltar un article seu a les nou de la nit a causa de la notícia de la mort d'una jove actriu... I un diari té això. El diari és molt cruel. Portar un diari és anar a la corda fluixa, ara, abans i sempre. El diari pot ofendre els partits polítics, el poder, els amos del diari i diguem que sempre se la carrega el més dèbil. En el fons és per això que les dones tenen més problemes. Sempre se la carreguen els dèbils en aquest món.

—En tot aquest temps, quins creus que són els canvis més remarcables que s'han donat en la professió?

—Un dels canvis principals va ser la supressió de la censura, la llei d'en Fraga. Perquè jo encara ho he vist, portar els articles a censura. Després, els canvis que hi

ha hagut... A mi em fa l'efecte que cada vegada hi ha més comandament de la gent que està a la base. Som més conscients que els redactors tenen més poder que abans. Mai serà que manin ells, sempre manarà el director, però els de dalt s'han adonat que hi ha una gent dintre que són els que porten el diari, en realitat.

—Creus que en la presa de més poder de la redacció que dius ha influït la creació del Sindicat de Periodistes de Catalunya?

—Penso que sí. Jo crec que tot el que es creï d'unió, en defensa de la professió, en defensa de les persones, de cada una de les persones, crec que això és bo per a la professió. No estem fent un bé a una persona, estem fent un bé a la professió.

Els canvis tècnics també són un factor decisiu en la transformació de la professió, segons destaca la periodista:

—La tècnica influeix molt. De vegades per mal. Reconec que el d'abans era més romàntic, allò d'anar a tallers i amb el plom i tot això... això ho he fet jo i m'he divertit molt. Però reconec que és més net i polit això, més tot. Però no sé si en realitat ajuda tant com diuen.

—Penses que ara el producte és millor?

—No ho sé. Passa que potser encara hauria de ser millor del que és, amb tots els mitjans que, hi ha.

—Què creus que queda per canviar o per millorar a la professió?

—Més poder dels Estatuts de Redacció. Més consciència dels alts directius dels diaris a tot Espanya. Molta més formació. Potser això hauria d'anar a l'inrevés, perquè

moviments de Premsa d'Osona hi ha la venda del 10% de les accions que tenien de l'edició del Punt de Mataró.

El somni que sempre alimenten, consistent a crear un projecte per a tot Catalunya amb d'altres grups comarcals, de moment segueix essent només una il·lusió: "Crec que hi ha moltes similituds amb els altres grups comarcals, perquè és premsa que neix fora de l'àrea de Barcelona i que té un tipus de projecte molt semblant i en català. Llavors, en aquest sentit, sí que hi ha col·laboració i n'hi haurà", explica la directora d'El 9 Nou.

Metes professionals

D'entre els molts tòpics que parlen del caràcter de les dones, n'hi ha un que afirma que tenen molta menys ambició que els homes. En aquest cas, Dolors Altarriba i Anna Muñoz sembla que el confirmen. L'Anna així ho explica: "La meua aspiració personal no era ser directora del *Diario de Terrassa*. Ho estic fent i ho faig molt de gust, però jo quan de veritat he disfrutat és quan m'he passejat pels carrers".

Quan les interroguen sobre les seves fites professionals, totes dues riuen i contesten la pregunta amb una altra: "Vols dir si volem arribar a ser directores influents d'un gran mitjà de comunicació?". Després, més serioses, descriuen

els camins que els agradaria seguir. "Fa uns anys em sentia una mica com atrapada a la meua ciutat", reconeix l'Anna, "i tenia aspiracions d'anar a mitjans de comunicació més grans per veure un altre món. El que passa és que la pràctica diària m'ha ensenyat que el treball en un diari comarcal és d'allò més gratificant que pots trobar. I en aquests moments estic molt satisfeta. Igual que avui no em plantejo res més del que estic fent, no vol dir que d'aquí a un temps no ho faci. Però en aquests moments estic molt, molt, molt contenta amb el que estic fent".

La Dolors també ho diu molt clar: "Sempre he pensat que la feina que es fa en premsa local o comarcal és tan digna o més que la que es fa en grans diaris, i potser amb una mica més de llibertat". I afegeix: "L'únic que potser m'agradaria, i el que intento, tot i la feina que el diari suposa cada dia, és poder-me dedicar al periodisme d'investigació. Poder-m'hi dedicar, tenir temps per treballar".

Aquella tarda de sol a Terrassa la gent passejava tranquil·la, sense altra ocupació que la de gaudir del temps lliure. A totes dues els feia enveja l'estampa. "Ara us inventaríeu una excusa per no anar a tancar-vos a la redacció?", vaig preguntar. "De cap manera", van respondre quasi a l'uníson.

Són molt responsables. Una gran part de l'èxit d'aquests dos diaris depèn d'elles. En la seva feina, aquestes dames s'hi juguen molt ●

no es pot anar de pressa. El periodisme és sensibilitat, és intuïció. Això que fan les dones fa molta falta en el periodisme, i les poques que hi ha, ho fan molt bé. Aquí en tenim una que fa entrevistes, la Margarita Rivière, que és una noia que val molt, o la Maria Eugènia Ibáñez, que és una persona que ho sap tot i més... Les dones tenen intuïció i és molt bo per a la professió. Això es necessita molt. I també molta formació, perquè per a aquesta rapidesa que ara hi ha, s'han de tenir uns grans arxius mentals. En aquest món l'important és relacionar les coses, ordenar les coses, no ser com un lloro.

—No n'hi ha prou amb les facultats de comunicació?

—Jo penso que quan surten d'allà no saben pas gaire, que quan vénen aquí de becaris no saben gaire res. No és l'acumulació de fets. A més, un diari s'aprèn aquí. Això era més romàntic abans.

—La manera d'escriure d'una dona és diferent de la d'un home?

—No, perquè jo també he escrit novel·les i n'he publicat una, i l'estil em sembla que no es nota gaire, l'argument sí, però l'estil no. A mi em van dir que escrivia com els escriptors d'entreguerres, dels anys 40. (...) Penso més aviat que les dones que escriuen es diferencien per la intuïció.

—La manera d'entrar dels joves a la redacció, com és?

—Potser sí que avui dia tenen més barra. Però són una gent estupenda, i els becaris que vénen per allà me'ls estimo molt tots, i molts m'han quedat amics per sempre, són gent maca i treballadora. Ja et dic que només falta una mica més de formació.

Parla de Hemingway, que deia que un escriptor que està en un diari mata cada dia el literat. Àngela Masó escriu des que tenia vuit anys, quan feia contes que després regalava als seus pares. Aquesta afició la va portar a estudiar literatura abans que periodisme. Pensa que Hemingway tenia raó: "Vaig escriure la novel·la en 15 dies i en temps de vacances". Es refereix a *La muerte de Papá Noël*, novel·la que va quedar quarta en una edició dels premis Planeta i que li van publicar.

—De tot el que has fet, de què estàs més satisfeta?

—D'haver portat una secció a *La Vanguardia*. Quan portava *Espectacles*, em donava moltes satisfaccions, era un equip molt maco.

Va ser redactora en cap d'aquesta secció durant set anys, o potser encara més, ja que molt de temps abans, per l'edat del seu cap, a la pràctica era ella qui la portava. "Això em dóna molta satisfacció", segueix dient, "i també ser capaç d'escriure una novel·la, un conte o el que sigui. Saps en Belloch, que era ministre d'Interior i de Justícia? Jo sóc com un Belloch: per una banda literatura i per l'altra periodisme, que està molt entrellaçat, i m'agrada molt".

Àngela Masó continua anant cada tarda a *La Vanguardia* a escriure sobre cinema i espectacles. "No sé si també deia", torna a al·ludir a Hemingway, "que el periodisme s'ha de saber deixar a temps. Venia a explicar això. Jo encara no he trobat la manera de deixar-lo". Com tampoc no deixarà les seves novel·les i relats. Té la intenció de tornar a publicar-ne. Per a ella és tan vital com que el sol surti cada dia ●